

персоналу дозволять зробити облік більш зручним та систематичним, скоротити витрати часу на виконання окремих робіт, значно раціоналізувати документообіг на підприємствах.

Організація аналітичного обліку в запропонованих напрямках дозволить отримати більш повне розуміння щодо джерел доходів для їх оперативного контролю і визначити на цій основі фінансовий результат від здійснення операційної діяльності. Застосування системи аналітичного обліку забезпечить деталізацію інформації щодо окремих видів отриманого доходу та покращить показники доступності та управління відповідними статтями для розширення діяльності з максимальним рівнем доходності.

Список використаної літератури

1. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: підручник для студентів вузів спеціальності «Облік і аудит» [Текст]/ Ф.Ф.Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 2009. – 912 с.
2. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 02.12.2010 р. (із змін., внес. згідно із законами України, за станом на 07.12.2017 р.). – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Назва з екрана.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 29.11.1999 р. № 290 (із змін., станом на 09.08.2013 р.). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>. – Назва з екрана.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [Електронний ресурс]: Закон України від 30.11.1999 р. (із змін., внес. згідно із законами України, за станом на 12.12.2017 р.). – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. – Назва з екрана.

Д. С. Подолько

студ. IV курсу

спеціальність «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: ст. викл. Л. О. Масіна

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Суттєві зміни умов функціонування суб'єктів господарювання пов'язані із появою нових соціально-економічних відносин, призвели до виникнення проблем щодо забезпечення фінансової стійкості та стабільності підприємств.

Кожен суб'єкт господарювання, який здійснює виробничу, комерційну чи іншу діяльність, повинен володіти визначеним капіталом, який представляє собою сукупність грошових і матеріальних цінностей, фінансових вкладень і витрат на придбання матеріальних ресурсів, необхідних для здійснення його господарської діяльності. При цьому процес формування та використання власного капіталу залишається важливим і актуальним питанням як з точки зору теорії, так і практики.

Питання обліку власного капіталу, його структури та формування представлені у наукових працях зарубіжних та вітчизняних учених, а саме: Я. В. Соколова, Ф. Ф. Бутинця, В. М. Пархоменко, С. Ф. Голова, В. Ф. Палія, В. В. Сопко, Е. С. Хендриксена, М. Ф. Ван Бреда та ін.

Враховуючи значні напрацювання вчених світової та вітчизняної науки, все ще залишаються невирішеними багато проблем, зокрема щодо сутності та структури власного капіталу підприємства.

Одним із пріоритетних завдань бухгалтерського обліку є достовірне та повне відображення в ньому та розкриття в фінансовій звітності прав власників. Величина власного капіталу є важливою економічною категорією, оскільки вказує на платоспроможність підприємства.

Відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», власний капітал – це частина в активах підприємства, яка залишається після вирахування його зобов'язань [1].

Вітчизняні вчені під власним капіталом розуміють основну економічну базу створення та розвитку підприємства, яка в процесі свого функціонування забезпечує потреби підприємства в джерелах фінансування його активів [2].

Професор Ф.Ф.Бутинець також зазначає, що власний капітал – це загальна вартість засобів підприємств, які належать йому на правах власності і використовуються ним для формування його активів [3].

На відміну від національних стандартів, у міжнародних положеннях немає такого терміну, як «власний капітал», натомість використовується поняття «чисті активи».

До власного капіталу входять такі складові [3]:

- зареєстрований капітал (1400);
- капітал у дооцінках (1405);
- додатковий капітал (1410);

- резервний капітал (1415);
- нерозподілений прибуток (непокриті збитки) (1420);
- неоплачений капітал (1425);
- вилучений капітал (1430).

Зазначені складові містять інформацію про внески власників до капіталу підприємства, суму нерозподіленого прибутку (непокритого збитку) за звітний період, про розмір страхового фонду у вигляді резервного капіталу.

Власний капітал формується двома шляхами:

1. за рахунок внесення власниками підприємства грошових коштів та інших активів;
2. за рахунок накопичення коштів з доходів, які залишаються на підприємстві.

У світовій практиці власний капітал підприємства за джерелами та часом утворення може бути розподілений на такі складові [3]:

1. вкладений (інвестований) капітал;
2. зароблений капітал: доходи і витрати, що відносяться безпосередньо до капіталу; накопичений нерозподілений чистий прибуток; створені резерви.

Слід підкреслити, що капітал підприємства розглядається скоріше як пасив, а не актив, що засвідчує балансове рівняння (облікова модель): активи дорівнюють сумі власного капіталу та зобов'язань. Звідси величина власного капіталу підприємства визначається як різниця між його активами та зобов'язаннями.

Таким чином, враховуючи результати аналізу наукових підходів щодо поняття «власний капітал» єдиного визначення немає, що зумовлено його різноспрямованими функціями. Останні визначаються наявністю різних інтересів щодо власного капіталу у суб'єктів економічних відносин: власників, працівників підприємства, кредиторів і органів контролю.

Крім того, раціональне методологічне забезпечення та оптимізація обліку власного капіталу є головними складовими успішного функціонування підприємства, максимізації його прибутків, усунення зайвих статей витрат в процесі розподілу часток дивідендів між учасниками.

Список використаної літератури

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 (за станом на

- 14.03.2017 р.). – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>. – Назва з екрана.
2. Стельмах М. Механізм формування раціональної структури капіталу підприємства [Електронний ресурс] / М. Стельмах // Економічний аналіз. – 2010. – № 5. – Режим доступу: http://econa.at.ua/Vypusk_5/stelmah.pdf. – Назва з екрана.
  3. Боднарчук А.В. Сутність власного капіталу як об'єкту обліку та аналізу [Електронний ресурс] / А.В. Боднарчук // Ефективна економіка. – 2013. – № 8. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2234>. – Назва з екрана.

В. С. Сорокіна

*студ. І курсу магістратури
спеціальність «Облік і оподаткування»
Науковий керівник: к.е.н., доц. М. М. Гоголь*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ ГРОШОВИХ КОШТІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ

Кожному підприємству незалежно від форми власності необхідні грошові кошти у достатній для його функціонування кількості. Придбання матеріалів, сплата податків, оплата праці, тощо усі ці функції виконують на підприємствах за допомогою грошових коштів. Останні можуть бути реалізовані на підприємстві у вигляді готівки в касі або зберігатись на рахунках в банку.

Виокремлюючи більш деталізовано, можна визначити, що грошовими коштами вважаються найбільш ліквідні активи підприємства, що складаються із готівки, коштів на рахунках в банку, та інших еквівалентів. Це загальний еквівалент, той особливий товар, в якому усі інші товари визначають свою вартість. Законність здійснення операцій з грошовими коштами підприємств у системі бухгалтерського обліку регламентується чинним законодавством України.

Так, Господарський кодекс України регулює договірні відносини між суб'єктами господарювання, відповідальність за невиконання договірних зобов'язань, а також регламентує поведінку суб'єктів господарювання під час здійснення зовнішньоекономічної діяльності [1]. У Податковому кодексі України розкрито сутність поняття «кошти» та зазначено, що позитивна курсова різниця від зміни курсу включається до складу доходів, а негативна – до витрат. В п. 4.2 ст. 135 зазначено, що доходи за кредитно-депозитними операціями включаються до оподаткованого доходу підприємства [2].